

Terence Irwin, *Classical Thought* (= A History of western Philosophy I) Oxford, New York 1989 (Έκ του Πανεπιστημιακού τυπογραφείου της Όξφόρδης) σσ. 226.

Ο Τερέντιος Irwin του Πανεπιστημίου του Cornell ξεπερόνησε περισπούδαστον έργον, του όποιου έπιγραφή είναι ή «κλασσική διανόησις» εν τώ άνωτέρω βιβλίω εκτίθεται εις βραχύς πρόλογος εις τον όποιον εν εισαγωγή μνημονεύει την διανόησιν 1100 έτών, ήτοι από της εποχής του Όμήρου μέχρι και του ιερού Αύγουστίνου, χωρίς βεβαίως νά άμφισβητη ή εν λόγω διανόησις έπεξετάθη, τόσον προς Ανατολάς, όσον και προς την Δύσιν διά της Αραβικής έπιρροής. Έν συνεχεία εξετάζονται αι περίοδοι της ιστορίας του κλασσικού πνεύματος, όπως ή προσωκρατική, ή κριτική διά του Σωκράτους, Πλάτωνος και Αριστοτέλους και ή συστηματική διά των Στωϊκών, Έπικουρείων και Νεοπλατωνικών ως προς τά προβλήματα, άτινα εκτίθενται υπό των ως άνω φιλοσόφων, ταύτα τυγχάνουν νά είναι έπιστημολογικής, μεταφυσικής και ήθικης ύφης. Τέλος ως προς τάς πηγάς ο συγγρ. παραπέμπει τον άναγνώστην εις τάς σημειώσεις του βιβλίου, αι όποιαι και καταχωρούνται εις τάς σελίδας 222-249 του ως άνω. Τά βασικά θέματα του βιβλίου είναι ή έρευνα περι τον Όμηρον μετά των θεολογικών και ήθικών αυτου προβλημάτων, ως επίσης ή προσωκρατική φιλοσοφία, την όποιαν ο συγγρ. όρίζει ως περίοδον της φυσιοκρατίας του πνεύματος έρευνάται επίσης ή μορφή του Σωκράτους, ως και τινα θέματα ήθικης και δικαίου εΐτα ο Πλάτων εν άντιδιαστολή προς τον Σωκράτην εν συνεχεία έρευνάται ο Αριστοτέλης, οι Έπικούρειοι, ο Έλληνιστικός κόσμος και ο Πλωτίνος, του όποιου μάλιστα αναλύει τάς θέσεις, όσον άφορᾷ εις τό «Έν», και γενικῶς μνημονεύεται άπασα ή θεωρία της «εκπομπής» (Emanation) του Αλεξανδρινου φιλοσόφου.

Έπειτα ως προς τό περι Χριστιανισμού κεφάλαιον, τουτο περιλαμβάνει μίαν εισαγωγήν εις τον πρώϊμον Χριστιανισμόν, ως επίσης και τινας περι Χριστιανικής διδασκαλίας θεωρήσεις εν συνεχεία μνημονεύονται τά περι του έργου και του προσώπου του Χριστου, την διδασκαλίαν του Θεου, τον Αύγουστίνον, τον δυϊσμόν των Μανιχαίων μετά τινος κριτικής εΐτα προβάλλεται ο Νεοπλατωνισμός εν αναφορᾷ προς την Χριστιανικήν διδασκαλίαν κτλ.

Το βιβλίον πλαισιούται υπό πλουσίας βιβλιογραφίας, ως και υπό πίνακος των πηγών. Αί άρεται του βιβλίου είναι ότι τουτο δύναται νά χρησιμοποιηθη και ως έγχειρίδιον διά την εισαγωγήν εις την κλασσικήν διανόησιν, ενῶ εκ παραλλήλου εκθέτει μετά σαφηνείας και περισσής ακριβείας τά εν αυτω μνημονευόμενα προβλήματα, ώστε ο άναγνώστης νά έχη την πλήρη γνώσιν των προβλημάτων του αρχαίου κόσμου τέλος ο συγγρ. διά του «Index» διευκολύνει τον άναγνώστην εις την από πάσης έπόψεως χρήσιν του ως άνω βιβλίου.

A. N. ΖΟΥΜΠΟΣ

Marcel Conche, *L'Aléatoire*, Édition de Megare 1989, σσ. 146.

Το άνωτέρω βιβλίον υπό την έπωνυμίαν «Το Τυχαϊον» είναι άφιερωμένον εις τους πολυπληθείς μαθητάς του καθηγητου Μ. Conche, οιτίνες άπεχαιρέτησαν τουτον εις τά τελευταία αυτου μαθήματα, τά όποια έλαβον χώραν την 13ην Μαΐου του έτους 1988 και κατέστησαν τουτον όμότιμον Καθηγητήν του εν Σορβόννη

Πανεπιστημίου. Ἐν καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο ἀπέχει τοῦ χώρου, τοῦ ὁποῖου τὸ περιοδικὸν ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ παρουσιάσῃ τοιαῦτα μελετήματα, ἐν τούτοις θὰ ἐπιχειρήσωμεν νὰ μνημονεύσωμεν τὰ λίαν ἐνδιαφέροντα κεφάλαια, ἅτινα ἀπησχόλησαν καὶ ἀπασχολοῦν τὴν σήμερον Παγκόσμιον Σκέψιν, ὡς εἶναι: «Γνώσις», «ἡ δομὴ τοῦ τυχαίου», «μαθήματα περὶ ζωῆς καὶ τὸ Τυχαῖον»: Ὁ θάνατος, «τὸ τυχαῖον εἰς τὸν κόσμον τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας» «τὸ νοερόν τυχαῖον», «Ὀντολογία τοῦ Τυχαίου», «τὸ τυχαῖον εἰς τὴν φύσιν», «τὸ κοσμικὸν τυχαῖον», «τὸ τυχαῖον καὶ ὁ χρόνος».

Εὐχομαι εἰς τὸν ὁμότιμον ἤδη καθηγητὴν κ. Μ. Conche νὰ συνεχίσῃ πρὸς τὴν ἐπιστήμην τὴν πλουσίαν αὐτοῦ προσφοράν, πρὸς δόξαν τῆς κλασσικῆς Παιδείας καὶ τῆς ἐπιστήμης γενικώτερον.

A. N. ΖΟΥΜΠΟΣ

Ugo Piacentini, *Polarstern Antike*, Humanistisches Erbe in Wort und Bild, mit 30 Zeichnungen von Gabr. Mucchi, Verlag der Neuen Müncher Galerie, München 1988, σελ. 78.

Τὸ καλλιτεχνικώτατον αὐτὸ βιβλίον, μᾶλλον λεύκωμα λόγῳ τῶν 30 ὠραίων σχεδιαγραμμάτων τοῦ ζωγράφου, ἀρχιτέκτονος καὶ ποιητοῦ Μ. Mucchi, μετὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ καθιστᾶ αἰσθητόν, ὅτι ἡ Ἀρχαιότης μετὰ τὰ μεγάλα τῆς πνεύματα ἐστάθη κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν αἰῶνων ὁ διαρκῆς φάρος —πολικὸς ἀστὴρ— ὁ ὁποῖος ὑπεκίνησε τοὺς ἀξίους πολίτας πρὸς νέας ἰδέας καὶ κατευθύνσεις εἰς τὸν σύγχρονον βίον, ἀλλὰ συγχρόνως ἐβοήθησε πάντοτε νὰ κατανοήσῃ ὁ κόσμος ὀρθῶς φαινόμενα τοῦ βίου σημερινὰ πού εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὰ τῶν συνθηκῶν τοῦ παρελθόντος.

Ἐπὶ ἔκδοσιν τριάνοντα μεγάλα ἰδέα αἱ ὁποῖαι διατυπώνονται ὑπὸ τῶν μεγάλων στοχαστῶν τῆς ἀνθρωπότητος —Σωκράτης, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Ξενοφῶν, Πλούταρχος, Ὀμηρος, Κικέρων, Βεργίλιος, Σενέκας κ.ἄ.— αἱ ὁποῖαι ἐνέπνευσαν νεωτέρους ἐκλεκτοὺς στοχαστάς, ποιητάς, φιλοσόφους, κοινωνιολόγους, λ.χ. Hölderlin, Leopardi, Dante, Giordano Bruno, Owen, Gorki, Θωμᾶν Μῶρον, Liebknecht, Morton κ.ἄ. Τῶν προσώπων τούτων δίδονται τὰ ἀριστοτεχνικὰ σκίτσα. Ἡ κυριώτερα τῶν ἰδεῶν, περὶ τὴν ὁποίαν στρέφονται συχνότερον αἱ γνώμαι παλαιῶν καὶ νέων, εἶναι ἡ ἰδέα τῆς ἰσονομίας καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὴ τονίζεται μετὰ τὴν ἐξοχον προσωπογραφίαν τοῦ Ποσειδῶνος, εἰς τὸ ἐξώφυλλον, ἣν ἐσχεδιάσεν ὁ Mucchi ἐπὶ τῆ βάσει προτύπων τῶν Μουσειῶν τοῦ Βερολίνου. Εἶναι δὲ ὁ Ποσειδῶν τὸ σύμβολον τῆς ἰσότητος καὶ τῆς Δικαιοσύνης, ὅπως τὸ ἀντελαμβάνοντο αὐτὸ καὶ οἱ Ἕλληνες μετὰ τὰς διηγήσεις τοῦ ἐπὶ Κρόνου μακαρίου βίου, κυρίως ὅμως οἱ Λατῖνοι τόσον μετὰ τοὺς μεγάλους ποιητάς των ὅσον καὶ μετὰ τὸν λαμπρὸν ἑορτασμὸν τῶν Saturnalia, ὅτε ἐπεκράτει προσωρινῆ ἰσότης δικαιωμάτων ἐλευθέρων καὶ δούλων, ἀλλὰ καὶ ἀντιστροφή τοῦ ρόλου δούλου καὶ κυρίου.

Ὁ συγγραφεὺς, καθηγητὴς τοῦ Humboldt University τοῦ Βερολίνου, κινούμενος ἀνέτως ἀνά τοὺς λειμῶνας τῆς κλασσικῆς παιδείας, ἔχει ἐπιλέξει τῶν ἐκλεκτοτέρων πνευματικῶν γιγάντων τῆς Ἀρχαιότητος εὐστοχάτατα καίρια γενικῆς ἰσχύος διδάγματα, ὑποκινήσαντα καὶ διαρκῶς ὑποκινούντα τὸν ἀνθρώπον